

BIURO REDAKCJI:

Krakowskie-Przedmieście

Nr. 415.

Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się.

Prenumerata w Warszawie:

Rocznie Rs. 8.—Półrocznie Rs. 4.—Kwartalnie Rs. 2.

Miesięcznie kop. 67.—Nr. pojedynczy kop. 5.

SPIS RZECZY.

CZĘŚĆ URZĘDOWA. — Wiadomości urzędowe z Królestwa i Cesarstwa.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA. — Wiadomości zagraniczne.

Wiadomości rozmaite.

Wiadomości literackie.

Teatr.

Kurs papierów publicznych i pieniędzy.

Obwieszczenia.

RZECZY STAROŻYTNICZE. — Opis starożytności znajdujących się w Królestwie Polskiem (ciąg dalszy).

UWADZENIE.

Redakcja „Dziennika Powszechnego”, uprasza Czytelników swoich tak w Warszawie jak i na prowincji mieszkających, o pospieszenie z wnieśieniem prenumeraty za rozpoczynający się z dniem 1 Lipca 1863 roku kwartał.

Cena Dziennika w Warszawie: rocznie R. 8

półrocz. „ 4

kwartał. „ 2

miesięcz. „ — k. 67

Na Prowincji: rocznie „ 9 „ 20

półrocz. „ 4 „ 60

kwartał. „ 2 „ 30

Za przesyłkę w kopertach kw. rs. 1.

W Warszawie, prenumerata przyjmuje się w Kancelarji Głównym Redakcji, w domu pod Nr. 415, przy ulicy Krakowskiej-Przedmieście, oraz w kanciarach: *Aleksandra* przy ulicy Marszałkowskiej Nr 1065, *Bysiniński* w domu Skarbcowa; *Błaszowski* w Krakowskim-Przedmieściu Nr 395; *Dąbrowski* przy ulicy Marszałkowskiej Nr 1376; *Dąbrowski* ulica Czysa Nr 415a; *Debiński* przy ulicy Długiej Nr 489d; *Grabowski* przy ulicy Granicznej Nr 967; *Kaczmarski* przy ulicy Elektońskiej; *Katnowski* przy ulicy Senatorskiej Nr 463; *Kędziński* przy ulicy Żelaznej i Chłodziej; *Potrębski* rog ulicy Nowy-Swiat i Chmielnej; *Rutski* przy ulicy Nowy-Swiat i Książęcej; *Florian* przy ulicy Nowy-Swiat i Książęcej; *S. Rozman* przy ulicy Nowy-Swiat; *Stapka* przy ulicy Przejazd Nr 644; *Segedy* przy ulicy Długiej; *Schustra* przy ulicy Wierzbowej Nr 473; *J. Tyt* przy ulicy Miodowej Nr 489 lit. C; *Tybuchowski* przy ulicy Nowy-Swiat Nr 1300; *Krajewski* rog S-to Krzyżkiej Nr 1352b.; *M. Cohn* przy ulicy Żabiej w pałacu Zamajskich; *Janiszewski* kupca, przy ulicy Nalewki w domu Hoha, Nr. 2256 *Levenhardowej* Krakowskie-Przedmieście Nr. 375 albo 66 nowy; *Winkler* Nowy-Swiat i *Szuby* przy ulicy Nowy-Swiat.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

Według wiadomości otrzymanych z Galicji, w dniu 8 (20) Czerwca, 300-tu buntownikom przeprawili się przez Wisłę około Maniowa z cyrkulu Tarnowskiego. Wojska spotkały się natchmianem z nimi i do wieczora cały oddział został wyparty na terytorjum austriackie. Władze austriackie ujęły 150 ludzi, pomiędzy nimi rannych i 100 karabinów. Wielu buntowników utonęło w Wiśle.

RZECZY STAROŻYTNICZE

Opisy zabytków Starożytności, przez Delegację wysłaną z polecenia Rady Administracyjnej Królestwa zebrane

w GUBERNJI LUBELSKIEJ

w latach 1844 i 1846.

Powiat Lubelski.

(Ciąg dalszy, patrz Nr. 136).

Wieś Nowa Aleksandria dawniej Paławy, własność rządu. Pod względem starożytnym obchodzi to tylko tak zwany domek Gotycki, wystawiony przez Izabellę z Flemingów księżnę Czartoryską, generałową ziem Podolskich. Ściany tego domku wyłożone są zewnątrz tynkami rozmaitych gmachów i pomników, pomiędzy którymi wiele się krajowych znajduje.

Najważniejsze z nich są dwa kamienie erekcyjne, jeden z zamku Łobzowskiego, jeśli tylko napis nad nim położono rzetelnie, a drugi z Odechowskiego kościoła.

Pierwszy jest to wielki z kamienia medalion, z wyrobionym w posrodku płaskorzeźbą Piastowskim orłem na tarczy, do kółła zaś tytuły gotyckimi literami napis w następujący sposób wyryty: *Sub anno Domini MCCLXXVII inceptu (m) e (t) edificatu (m) hoc fortissimum per Dominum Kazimierz regem Poloniae.*

Niezdaje się, aby zamek Łobzowski był tak obronnie urządzone, aby zasługiwał na imię fortecy, być więc może i kamień ten z innego obronniejszego zamku pochodzi. W każdym zaś razie jest autentycznym i nader ciekawym.

Drugi kamień w ścianie tego domku wmurowany jest erekcyjna tablica z kościoła w Odechowie, który zasłużony Polski Dziejopis Jan Długosz w r. 1460 fundował.

Komisja Rządowa Spraw Wewnętrznych. — Corocznie w porze letnich upałów, pojawiają się miejscami pomiędzy bydłem i końmi *karbunkuly*.

Choroba ta jest zaraźliwa, łatwo przechodzi od jednego zwierzęcia do drugiego, a u ludzi powodować może niebezpieczną chorobę *czarną krostę*, która częstokroć śmierć za sobą pociąga.

Zapobiegając możliwym skutkom tej groźnej choroby, K. R. S. W. uważa potrzebę podać do powszechnej wiadomości następujące ostrzeżenie:

U bydła rogatego choroba karbunkulowa dotyka niekiedy trzewia wewnętrzne i stanowi tak zwaną *zarazę śledziony*; w innych wypadkach objawia się pod postacią guzów podskórnych, dochodzących do znacznej wielkości. — Ostatnia ta postać zwykła jest u koni, najczęściej z opuchnięciem gardła. — Przeciwnie chorób karbunkulowych jest nadzwyczaj przedki; pospolicie trwa tylko godzin kilkanaście, dzień lub dwa; niekiedy wszakże śmierć następuje nagle lub w parę godzin; rzadziej do dni kilku choroba się przeciąga.

Karbunkul może zdarzyć się u trzody chlewniej, porażając mianowicie szyję, co znane jest pod nazwą *ślinogor*. U owiec karbunkul dotyka skórę na głowie lub na piersiach, co stanowi tak zwaną *roźę karbunkulową*. Nakoniec bywa karbunkul u ptastwa domowego, porażając nogi, a z tego powodu choroba ta nosi nazwę *zarazy nóg karbunkulowej*.

Dla uniknięcia większych strat w inwentarzach, należy zwierzęta karbunkulem dotknięte natychmiast odosobnić, i o pojawieniu się tej choroby zawiadomić miejscową policyjną władzę dla zarządzenia zaradczych środków policyjno-weterynaryjnych. Nie wolno używać mleka ze sztuk chorych, ani też je dorzynać na konsumpcję. Również nie wolno z upadłych bydła skóry ściągać, rogów lub kopyt odbijać. Upadłą sztukę, naciągając w kilku miejscach skórę, należy głęboko w ziemię zakopać, unikając przytem dotknięcia się gołymi rękami do upadłego zwierzęcia; stanowisko zaś, w którym bydle chore pozostawało, starannie trzeba oczyścić.

Uchybienia w tej mierze pociągają za sobą odpowiedzialność w drodze kryminalnej.

Czarna krostka u ludzi powstaje przez nieostrożną zetknięcie się ze zwierzęciem chorem na karbunkul, lub upadłym z tej choroby; przez powalanie krwi, siłą, posoką, częściami ciała obnionych, zwłaszcza skaleczonych, i dla tego czarna krostka pospolicie zdarza się na rękach, twarzy i szyi; przez użycie męga lub jakiegokolwiek części ze zwierzęcia dotkniętego karbunkulem.

W miejscu tworzenia się czarnej krosty, powstaje najprzód guziczek wielkości soczewicy, bardzo swędzący; następnie wznosi się na tym guziczku pęcherzyk, z razą czerwony, potem szary, w końcu czarniawy, po jakimś czasie zamieniający się w strup otoczony brzegiem wystającym białawym i nabrzmieniem części przyległych polyskującym się, czerwonym. Nabrzmienie to nie jest bolesne, ale sprawia uczucie prężenia i palenia, a później odrętwienia. Drugiego lub trzeciego dnia przylega się zawrót i ból głowy, majaczenie; a jeśli ratunek nie był dany, najczęściej chore umiera około siódmego dnia.

W tak niebezpiecznej i naglej chorobie koniecznym jest niezwłoczny ratunek lekarski, należy więc natychmiast wezwać pomocy lekarza, a gdzieby go nie było, zaradzić może i felczer, stosując się do przepisów wydanych w tej mierze przez Radę Lekarską Królestwa.

Bardziej szczegółowe przepisy co do chorób karbunkulowych i co do czarnej krosty, znajdują się w *Ustawie Policyjnej Weterynaryjnej* (od § 210 do § 227), oraz w *Policyjnej lekarskiej, o ratowaniu osób nagłą utratą życia zagrożonych* (w §§ 110 i 111).

W niezgrabnie wyrobionej bramie gotyckiej przedstawia on głowę Chrystusa, na słupach zaś pobocznych po czterech strony powtarzają herby Gozdawa, a po dwakroć u dołu Wieniawa, rodzinny założyciela klejnot. Napis scholastycznym alfabetem wypukło rżnięty w następujących słowach wyraża:

MCCLXXI Johannes (Johannes) Długosz. Kamień piaskowy, robota gruba niezgrabna, a całe dzieło na swój wiek nawet bardzo nędzne.

Przecież kamień ten ważnym jest nader mianowicie dla odechowskiego kościoła, którego datę założenia i imię założyciela nosi na sobie. Nieraz pismienne erekcje zagina, a kamień taki wieki przetrwa, jeśli go bezbożna albo nieumiejętna ręka z miejsca swego nie usunie.

Bardzo byłoby do życzenia, aby pomnik ten był powróconym na miejsce, skąd wzięty został.

Z pomniejszych kawałków znajdują się tu części odrzwy kamiennych, wzięte z nieistniejącego już zamku w Radomiu, przypominają one odrzwy zamku Piotrkowskiego i są dziełem ostatnich lat 15 albo pierwszych 16 wieku.

Rozjaśnia to nieco mało znane koleje zamku Radomskiego. Z resztą osobliwszą jest także cegielka, wyjęta z ozdobnego szlaku w kościele S-go Jakóba w Sandomierzu około bocznej wejścia, oraz szklka z wypalonym w kolorach orłem Piastowskim, pewnie z Krakowskiego zamku pochodząca.

Inne, które także cokolwiek obchodzić mogą są następujące:

1. Popielata marmurowa tablica wysoka i szeroka stop 2, z zamku Chrober założonego przez Bolesława I-go roku 1029. Nadmienię tu wypadła, że nie masz śladu, aby przed wiekiem 14-tym stawiano w Polsce kamienne

Dyrekcja Ubezpieczeń. — Zawiadamia, że Główna Kasa Oszczędności z kantorem pomocniczym, w gmachu szkolnym, za Kościołem S-go Aleksandra przy Alei Belwederskiej pomieszczonej, — w tygodniu upłynionym do dnia 9 (21) Czerwca r. b. włącznie, wydała książeczek nowych 22, na które, tudzież na dawniejsze w 204 wnioskach, złożono rsr. 1,445 kop. 55. Na żądanie zaś 170 uczestników (prócz procentu rs. 84 k. 26 1/2, należnego za rok bieżący od całkowitych odbiorów), wypłaciła rsr. 7,776 kop. 1 i umorzyła książeczek 92. — Przeto uczestników 18,568 posiada kapitał rs. 447,156 kop. 35. — Prezes *Wierniewicz*. — Naczelnik Kancelarji *Stomilski*.

Warszawskie Towarzystwo Dobroczynności. — W upłynionym miesiącu Maja 1863 r. utrzymywało w domach Instytutowych w średnim przecięciu dziennie:

Starców i kalek obojęj płci osób 320, których koszt żywienia wynosił rs. 703 kop. 81.

Sierot obojęj płci 168, a koszt żywienia tychże wynosił rs. 376 kop. 94.

Do 14 Sal Ochrony uczęszczało w przecięciu dziennie dzieci obojęj płci 1,360, których koszt żywienia wynosił rs. 833 kop. 12.

W 3-ich Żłobkach było z przecięcia dziennie dzieci 59, których samo żywienie kosztowało rs. 54 kop. 62 1/2.

W Domu przytułku dla ubogich chłopców znajdowało się dziennie dzieci 9, których samo żywienie kosztowało rs. 25 kop. 17.

Na obiadach 5-cio groszowymi zwanych było dziennie osób 135, z tych na koszt Jego Cesarskiej Wysokości WIELKIEGO KSIĘCIA Namiestnika Królestwa osób 52, — sporządzenie zaś wszystkich obiadów kosztowało rs. 274 k. 33 1/2.

Po zupełnym rufordzką przychodziło dziennie osób 174, na sporządzenie której wydano rs. 171 kop. 92 1/2.

Ubogim na miesiąc udzieliło Towarzystwo wsparcia następujące:

Stale od kop. 90 do rs. 1 kop. 50 osobom 45, za rs. 49 kop. 50.

Jednorazowe od rs. 1 kop. 50 do rs. 6 osobom 37, za rs. 81.

Z funduszu przez J. O. Ks. Namiestnika Królestwa wyznaczonego, od rs. 1 kop. 50 do rs. 6, osobom 95, za rs. 200.

Z funduszu nadzwyczajnego, od rs. 1 kop. 50 do rs. 3, osobom 18, za rs. 34 kop. 50.

Z daru Opiekuna Cyrkulu V/VI, po rs. 1 k. 50, osobom 10, za rs. 15.

W lekarstwach, okularach i paskach rupturnych osobom 201.

W ogóle zatem żywno i wsparcie osób 2,631, a ogólny koszt samej żywności wynosił rs. 2,439 kop. 92 1/2.

Z Kasy pożyczkowej w tymże miesiącu udzieliło Towarzystwo pożyczki rzemieślnikom i osobom z pracy ręk utrzymującym się 40, w kwocie rs. 2,124.

Z 4ch Kas pożyczkowych na słowo osobom 6, za rs. 81 k. 50.

Nakoniec w ciągu miesiąca Maja r. b., przyjeżdżo do Zakładu starców i kalek osób 9.

W tymże miesiącu w Instytucie Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności zmarli ubodzy: Jurkowska Franciszka lat 73, Wiczorkowska Marjanna lat 76, Toczyński Kasper lat 68. — w Warszawie d. 18 Czerwca 1863 r. — Vice-Prezes Administracji Ogólnej *A. Białobrzęski*. — Członek, Sekretarz Towarzystwa *Karol Jeziorski*.

Z Kasy pożyczkowej w tymże miesiącu udzieliło Towarzystwo pożyczki rzemieślnikom i osobom z pracy ręk utrzymującym się 40, w kwocie rs. 2,124.

Z 4ch Kas pożyczkowych na słowo osobom 6, za rs. 81 k. 50.

Nakoniec w ciągu miesiąca Maja r. b., przyjeżdżo do Zakładu starców i kalek osób 9.

W tymże miesiącu w Instytucie Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności zmarli ubodzy: Jurkowska Franciszka lat 73, Wiczorkowska Marjanna lat 76, Toczyński Kasper lat 68. — w Warszawie d. 18 Czerwca 1863 r. — Vice-Prezes Administracji Ogólnej *A. Białobrzęski*. — Członek, Sekretarz Towarzystwa *Karol Jeziorski*.

Z Kasy pożyczkowej w tymże miesiącu udzieliło Towarzystwo pożyczki rzemieślnikom i osobom z pracy ręk utrzymującym się 40, w kwocie rs. 2,124.

Z 4ch Kas pożyczkowych na słowo osobom 6, za rs. 81 k. 50.

Nakoniec w ciągu miesiąca Maja r. b., przyjeżdżo do Zakładu starców i kalek osób 9.

W tymże miesiącu w Instytucie Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności zmarli ubodzy: Jurkowska Franciszka lat 73, Wiczorkowska Marjanna lat 76, Toczyński Kasper lat 68. — w Warszawie d. 18 Czerwca 1863 r. — Vice-Prezes Administracji Ogólnej *A. Białobrzęski*. — Członek, Sekretarz Towarzystwa *Karol Jeziorski*.

Z Kasy pożyczkowej w tymże miesiącu udzieliło Towarzystwo pożyczki rzemieślnikom i osobom z pracy ręk utrzymującym się 40, w kwocie rs. 2,124.

Z 4ch Kas pożyczkowych na słowo osobom 6, za rs. 81 k. 50.

Nakoniec w ciągu miesiąca Maja r. b., przyjeżdżo do Zakładu starców i kalek osób 9.

W tymże miesiącu w Instytucie Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności zmarli ubodzy: Jurkowska Franciszka lat 73, Wiczorkowska Marjanna lat 76, Toczyński Kasper lat 68. — w Warszawie d. 18 Czerwca 1863 r. — Vice-Prezes Administracji Ogólnej *A. Białobrzęski*. — Członek, Sekretarz Towarzystwa *Karol Jeziorski*.

Z Kasy pożyczkowej w tymże miesiącu udzieliło Towarzystwo pożyczki rzemieślnikom i osobom z pracy ręk utrzymującym się 40, w kwocie rs. 2,124.

Z 4ch Kas pożyczkowych na słowo osobom 6, za rs. 81 k. 50.

Nakoniec w ciągu miesiąca Maja r. b., przyjeżdżo do Zakładu starców i kalek osób 9.

W tymże miesiącu w Instytucie Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności zmarli ubodzy: Jurkowska Franciszka lat 73, Wiczorkowska Marjanna lat 76, Toczyński Kasper lat 68. — w Warszawie d. 18 Czerwca 1863 r. — Vice-Prezes Administracji Ogólnej *A. Białobrzęski*. — Członek, Sekretarz Towarzystwa *Karol Jeziorski*.

Z Kasy pożyczkowej w tymże miesiącu udzieliło Towarzystwo pożyczki rzemieślnikom i osobom z pracy ręk utrzymującym się 40, w kwocie rs. 2,124.

Z 4ch Kas pożyczkowych na słowo osobom 6, za rs. 81 k. 50.

Nakoniec w ciągu miesiąca Maja r. b., przyjeżdżo do Zakładu starców i kalek osób 9.

Z Petersburga, 17 Czerwca.

Najpoddaniejsze pisma.

Od szlachty gubernji poltauskiej.

„WASZA CESARSKA MOŚCI!

Przodkowie nasi krwią obronili swą niezależność od Polski i dobrowoli zleli się z Rosją. Od tych czas, i w dniu radości i w chwili ciężkich prób, przyjmowaliśmy żywy udział w losach wspólnej naszej ojczyzny, i nie daliśmy powodu wrogom liczyć na współzucie nasze do rękoszu i rozdział pomiędzy ludem a rządem.

Przekształcenia już dokonane według poleceń WASZEJ CESARSKIEJ MOŚCI, i stała wiara w dalsze wykonanie zamiarów Twoich, skierowanych ku wszechstronnemu, samoistnemu rozwojowi naszych praw społecznych, stanowiła dla nas ręką i nie lepszą przyszłości i wzmacniając związek nasz ścisłszy, nierozrywaniem wzięliśmy.

O naszej wierności, nie wątpij, NAJJAŚNIEJSZY PANIE! lecz szlachta gubernji poltauskiej, oburzona nadziejami podległości, nie może pozostać obojętną w takiej epoce rozruchów i uważa za święty obowiązek w obec Europy, wyrazić przed WASZĄ CESARSKĄ MOŚCIĄ, że z oburzeniem odrzuca marzenie polaków i jedno z nimi myślących, o możliwości naruszenia całości państwa Twego, przez odłączenie od niego Małorosji, i że ją ozywają także same uczucia najgłębszego, niezachwianego przywiązania, jakich nierzad dowiodła w czynie.

WASZEJ CESARSKIEJ MOŚCI

wierni poddani.

(Następują podpisy).

Od szlachty powiatu lubieńskiego, w gubernji poltauskiej.

„NAJMIŁOŚCIWSZY PANIE!

Wtenczas, kiedy szereg dobroczynnych reform, przedsięwziętych z MONARSZEJ TWJEJ woli, utrwalił nadzieje nasze na bliską pomyślność naszej ojczyzny, — ze smutkiem, przychodzi się nam słyszeć o nadziejach Polski na naszą sympatję w targaniach się na całość ukochanej naszej ojczyzny.

Zaświadczamy przed Tobą, NAJMIŁOŚCIWSZY PANIE, że nieprześciliśmy kochać swą ojczyznę, i jeżeli Opatrzności podoba się dopuścić, aby wrogowie nasi wzmościli swe roszczenia, nie wstrzymamy nas żadna trudność, pamiętamy bowiem, że przodkowie nasi ceną krwi i poświęceniem najlepszych swych przedstawicieli kupili sobie niezależność od Polski, i z natchnienia uczucia pokrewieństwa dobrowoli zleli się z Rosją. D. 12 maja 1863 r., m. Lubny.

WASZEJ CESARSKIEJ MOŚCI

wierni poddani.

(Następują podpisy).

Od woroneżskiej gminy miejskiej.

„NAJMIŁOŚCIWSZY PANIE!

Krew rosyjska, krew naszych braci, została zdradziecko przelana przez polaków. Cudzoziemcy osłaniając ambicie i chciwe zamiary, pobudkami sprawiedliwości i miłości ludzkości, zwracają się z sympatją do buntowników a z nienawiścią i potwarzą ku Rosji, grożąc naruszyć nieetykalność i całość państwa rosyjskiego, i oderwać jego starożytne rosyjskie prowincje. Rosja ceni wysoko swą jedność polityczną i gotowiśmy złożyć życie nasze i imienie u stóp tronu, żeby nie dozwolić wrogom znów zagarnąć pod swą władzę miliony naszych zachodnich braci, jednej z nami wiary i krwi. Żywo pamiętamy sławy dla Rosji czas wojny ojczystej. Wrogowie nasi mogą wkroczyć w granice państwa rosyjskiego tylko po naszych trupach i wśród zgorzłych pu-

Krew rosyjska, krew naszych braci, została zdradziecko przelana przez polaków. Cudzoziemcy osłaniając ambicie i chciwe zamiary, pobudkami sprawiedliwości i miłości ludzkości, zwracają się z sympatją do buntowników a z nienawiścią i potwarzą ku Rosji, grożąc naruszyć nieetykalność i całość państwa rosyjskiego, i oderwać jego starożytne rosyjskie prowincje. Rosja ceni wysoko swą jedność polityczną i gotowiśmy złożyć życie nasze i imienie u stóp tronu, żeby nie dozwolić wrogom znów zagarnąć pod swą władzę miliony naszych zachodnich braci, jednej z nami wiary i krwi. Żywo pamiętamy sławy dla Rosji czas wojny ojczystej. Wrogowie nasi mogą wkroczyć w granice państwa rosyjskiego tylko po naszych trupach i wśród zgorzłych pu-

Krew rosyjska, krew naszych braci, została zdradziecko przelana przez polaków. Cudzoziemcy osłaniając ambicie i chciwe zamiary, pobudkami sprawiedliwości i miłości ludzkości, zwracają się z sympatją do buntowników a z nienawiścią i potwarzą ku Rosji, grożąc naruszyć nieetykalność i całość państwa rosyjskiego, i oderwać jego starożytne rosyjskie prowincje. Rosja ceni wysoko swą jedność polityczną i gotowiśmy złożyć życie nasze i imienie u stóp tronu, żeby nie dozwolić wrogom znów zagarnąć pod swą władzę miliony naszych zachodnich braci, jednej z nami wiary i krwi. Żywo pamiętamy sławy dla Rosji czas wojny ojczystej. Wrogowie nasi mogą wkroczyć w granice państwa rosyjskiego tylko po naszych trupach i wśród zgorzłych pu-

Krew rosyjska, krew naszych braci, została zdradziecko przelana przez polaków. Cudzoziemcy osłaniając ambicie i chciwe zamiary, pobudkami sprawiedliwości i miłości ludzkości, zwracają się z sympatją do buntowników a z nienawiścią i potwarzą ku Rosji, grożąc naruszyć nieetykalność i całość państwa rosyjskiego, i oderwać jego starożytne rosyjskie prowincje. Rosja ceni wysoko swą jedność polityczną i gotowiśmy złożyć życie nasze i imienie u stóp tronu, żeby nie dozwolić wrogom znów zagarnąć pod swą władzę miliony naszych zachodnich braci, jednej z nami wiary i krwi. Żywo pamiętamy sławy dla Rosji czas wojny ojczystej. Wrogowie nasi mogą wkroczyć w granice państwa rosyjskiego tylko po naszych trupach i wśród zgorzłych pu-

Krew rosyjska, krew naszych braci, została zdradziecko przelana przez polaków. Cudzoziemcy osłaniając ambicie i chciwe zamiary, pobudkami sprawiedliwości i miłości ludzkości, zwracają się z sympatją do buntowników a z nienawiścią i potwarzą ku Rosji, grożąc naruszyć nieetykalność i całość państwa rosyjskiego, i oderwać jego starożytne rosyjskie prowincje. Rosja ceni wysoko swą jedność polityczną i gotowiśmy złożyć życie nasze i imienie u stóp tronu, żeby nie dozwolić wrogom znów zagarnąć pod swą władzę miliony naszych zachodnich braci, jednej z nami wiary i krwi. Żywo pamiętamy sławy dla Rosji czas wojny ojczystej. Wrogowie nasi mogą wkroczyć w granice państwa rosyjskiego tylko po naszych trupach i wśród zgorzłych pu-

Krew rosyjska, krew naszych braci, została zdradziecko przelana przez polaków. Cudzoziemcy osłaniając ambicie i chciwe zamiary, pobudkami sprawiedliwości i miłości ludzkości, zwracają się z sympatją do buntowników a z nienawiścią i potwarzą ku Rosji, grożąc naruszyć nieetykalność i całość państwa rosyjskiego, i oderwać jego starożytne rosyjskie prowincje. Rosja ceni wysoko swą jedność polityczną i gotowiśmy złożyć życie nasze i imienie u stóp tronu, żeby nie dozwolić wrogom znów zagarnąć pod swą władzę miliony naszych zachodnich braci, jednej z nami wiary i krwi. Żywo pamiętamy sławy dla Rosji czas wojny ojczystej. Wrogowie nasi mogą wkroczyć w granice państwa rosyjskiego tylko po naszych trupach i wśród zgorzłych pu-

Krew rosyjska, krew naszych braci, została zdradziecko przelana przez polaków. Cudzoziemcy osłaniając ambicie i chciwe zamiary, pobudkami sprawiedliwości i miłości ludzkości, zwracają się z sympatją do buntowników a z nienawiścią i potwarzą ku Rosji, grożąc naruszyć nieetykalność i całość państwa rosyjskiego, i oderwać jego starożytne rosyjskie prowincje. Rosja ceni wysoko swą jedność polityczną i gotowiśmy złożyć życie nasze i imienie u stóp tronu, żeby nie dozwolić wrogom znów zagarnąć pod swą władzę miliony naszych zachodnich braci, jednej z nami wiary i krwi. Żywo pamiętamy sławy dla Rosji czas wojny ojczystej. Wrogowie nasi mogą wkroczyć w granice państwa rosyjskiego tylko po naszych trupach i wśród zgorzłych pu-

Krew rosyjska, krew naszych braci, została zdradziecko przelana przez polaków. Cudzoziemcy osłaniając ambicie i chciwe zamiary, pobudkami sprawiedliwości i miłości ludzkości, zwracają się z sympatją do buntowników a z nienawiścią i potwarzą ku Rosji, grożąc naruszyć nieetykalność i całość państwa rosyjskiego, i oderwać jego starożytne rosyjskie prowincje. Rosja ceni wysoko swą jedność polityczną i gotowiśmy złożyć życie nasze i imienie u stóp tronu, żeby nie dozwolić wrogom znów zagarnąć pod swą władzę miliony naszych zachodnich braci, jednej z nami wiary i krwi. Żywo pamiętamy sławy dla Rosji czas wojny ojczystej. Wrogowie nasi mogą wkroczyć w granice państwa rosyjskiego tylko po naszych trupach i wśród zgorzłych pu-

Krew rosyjska, krew naszych braci, została zdradzie

czynny, targających się na całość i zniszczenie TWEGO, WIELKIEGO MONARCHO, państwa, my, mahometańskie duchowieństwo, kupiectwo i gmina mieszczan miasta Baczysaraju, uważamy za święty obowiązek, wyrazić nasze wiernopoddane niezmiennie uczucia. Rozkaz, WIELKI MONARCHO, a zawsze jesteśmy gotowi uzbroić się na obronę ojczyzny. Niech wiedzą i inne państwa o naszym nieograniczonem przywiązaniu do MONARCHY i o gotowości naszej ponieść w ofierze wszystko za honoru i całość państwa. O, NAJJAŚNIEJSZY PANIE! usta i serce nasze zgodne są w wyrażeniu uczuć naszego wiernopoddanego przywiązania! Modlmy się do Najwyższego, aby urządził sprawę Twoją ku szczęściu na wieki i dał Ci zwycięstwo nad wszystkimi Twoimi wrogami. Niech ochroni Cię Bóg od wszystkiego szkodliwego! Panie Boże! ochroń CESARZA naszego i tron Jego! Daj Mu zwycięstwo nad wrogami. Wypełnij wielkie Jego myśli! Zbaw NAJDOSTOJNIEJSZY JEHO DOM! Ześlizdź zdrowie, siłę Jego armjom i daj im zwycięstwo nad wrogami! Panu, MONARCHO nasz, ALEKSANDRZE MIKOŁAJEWICZU, dla szczęścia TWYCH, wiernych poddanych. Amen."

(Następują podpisy).

Od natchczeniawskiej gminy ormiańskiej, w gubernji jekaterynosławskiej.

„NAJDOSTOJNIEJSZY MONARCHO!

Dążąc wszelkimi sposobami do usprawiedliwienia wrytych w sercach każdego z nas wyrazów WIELKIEGO CESARZOWA, która przyjęła łaskawie przedkroczących pod opiekę potężnej Rosji i która nazwała ich swymi dziećmi, my, na walnem zgromadzeniu wszystkich stanów natchczeniawskiej gminy ormiańskiej, będąc wzmocnieni od młodych lat przez ojców naszych w niezachwianem przywiązaniu i wiecznej wdzięczności dla tronu TWEGO, MONARCHO, że czią dla świętej Twojej woli, wyrażonej w manifestie z 31-go marca, spółczujemy szczerze wszystkim onemu potrzebom, i stawiamy sobie za obowiązek, za przykładem dawnych lat, przyniesienia w ofierze na ołtarz ojczyzny swego mienia i samego życia, dla obrony nieetykalności granic cesarstwa i jednoci państwa, spieszymy z wynurzeniem przed Tobą, MONARCHO, gorących uczuć naszych, godnych potomków narodu chajkańskiego i wiernych synów matki naszej Rosji.

Racz, NAJMIŁOŚCIWSZY MONARCHO, przyjąć łaskawie wyrzeczone wedle sił uczucia TWYCH wiernych poddanych."

(Następują podpisy).

Od starowierców powiatu dynaburskiego, w gubernji wileńskiej.

NAJDOSTOJNIEJSZY MONARCHO, NAJMIŁOŚCIWSZY CESARZU!

My niżej podpisani, mieszkający gubernji wileńskiej, miasta Dynaburga, kupey i mieszczanie i z okolic onego włościanie z rozmaitych oddziałów, starowiercy, razem w 12 parafjach około 18,000 mieszkańców.

Najpokorniej upraszamy o przebaczenie za to że nie zdążyliśmy jednocześnie ze swymi ziemiakami, to jest ze starowiercami moskiewskimi i s. petersburskimi, z wynurzeniem przed Tobą swego zdania. Wszakże, chociaż w ślad za nimi, lecz niech nie zamkną i nasz głos dla wynurzenia naszej szczerzej gorliwości i zupełnego przywiązania do tronu WASZEJ CESARSKIEJ MOŚCI.

Chociż z mieszkamy w pobliżu krajów polskich, lecz jesteśmy, MONARCHO, Twemi dziećmi, i duch nasz przebywa w Rosji, za porządek której pragnie nas i dziadów przelewały krew swą, dążąc do zaprowadzenia w niej spokoju i pokoju.

Za toż samo i my, jako następcy naszych przodków, nie pożałujemy naszej krwi i nie będziemy szczerzyć zdrowia, a przy pomocy wszechmocnego Boga, wyczerpiemy wszelkie siły dla obrony naszej ojczyzny.

W chwili poprzedniej próby, jeden z nas posyłał swego syna, a drugi sam biegał na pole walki. Tak i dziś, wszyscyśmy gotowi, za prawdę i za miłość dla CIEBIE, MIŁOŚCIWEGO dla nas i Sprawiedliwego, swojego CESARZA ROSYJSKIEGO, iść tam, gdzie państwo Twoje potrzebować będzie rychłej pomocy.

Lecz jeżeli rokoszanie sądzili, iż wśród naszego rodu znajdują sobie pomocników, to w tem całkiem omylili się, zwłaszcza, że mamy u siebie starożytnie księgi, pisane ręką ojców świętych, w których z natchnieniem Ducha Świętego, wskazana została obfita droga do zbawienia. Między innemi

1) Płci męskiej.

znajdują się tam następujące wyrazy: „Boga bójcie się, MONARCHE, cziście i całej JEHO władzy bądźcie ulegli“ Zgodzimy się przeto raczej rozstać się z życiem, aniżeli zamienić naszego Potężnego CESARZA, na jaki bądź nieznany rząd!

Co własnoręcznie podpisujemy."

(Następują podpisy).

Od włościan rządowych wydziałów malinowskiego i użwałskiego, w powiecie dynaburskim, gubernji wileńskiej.

„NAJDOSTOJNIEJSZY MONARCHO!

My niżej podpisani, (poprzednio poddani, a obecnie) włościanie dóbr rządowych wydziałów malinowskiego i użwałskiego, w powiecie dynaburskim, gubernji wileńskiej, wyznania rzymsko-katolickiego, około 3,000 mieszkańców płci męskiej.

Dowiedzieliśmy się, że włościanie jednych z nami wydziałów, starowiercy, wraz z kupcami dynaburskimi, ułożyli 25 b. maja najpoddaniejsze pismo, w którym oświadczają się przed WASZĄ CESARSKĄ MOŚCIĄ ze swem wiernopoddaniem.

W takim razie i my, katolicy, na równi z nimi jesteśmy gorliwi i wynuramy nasze przywiązanie do Panującego Domu WASZEJ CESARSKIEJ MOŚCI, co własnoręcznie podpisujemy."

(Następują podpisy).

Od włościan rządowych z włości dikańskiej, w powiecie poltawskim, gubernji poltawskiej.

NAJMIŁOŚCIWSZY MONARCHO!

Ze wszystkich kraiów rozległego TWEGO cesarstwa dają się słyszeć szczerze wynurzenia synowskiej miłości i przywiązania do WASZEJ CESARSKIEJ MOŚCI i do drogiej ojczyzny naszej.

Kozacy małorosijscy niestępowali nigdy innym Twoim poddanym w dowodach tych uczuć swoich. Niedawno jeszcze, podczas ostatniej ciężkiej wojny, na pierwsze wezwanie swego MONARCHY, posłali oni swych zuchów na obronę ojczyzny.

Dochodzą do nas wieści o rokoszu w królestwie polskiem i w rosyjskich guberniach zachodnich, oraz o zuchwałych zamiarach Polaków na całość TWEGO, MONARCHO, państwa! Ośmielają się oni rozciągać bezprawne roszczenia swe na te ziemie, które załudnione są naszymi braćmi, i spodziewają się znaleźć wśród nas stronników!

Zapomnieli oni o dawnych wojnach! Wiele krwi przelali przodkowie nasi, dla wywobudzenia Małorosji z pod chwilowego panowania polskiego, i nie zagladzili się jeszcze w pamięci kozackiej podania o tych ciężkich czasach! Z opowiadań dziadów wiemy, że kozak z lachem nie może żyć w przyjaźni!

Nie nigdy nie zachwieje kozaków w wierności do CESARZA i ojczyzny! Wskaż nam wrogów TWYCH, MONARCHO, a dowiedziemy całemu światu, że w nas płynie krew kozacka i że jesteśmy godnymi potomkami walecznych naszych przodków.

Szczęśliwi jesteśmy, MONARCHO, że możemy, jako przedstawiciele narodu TWEGO, wynurzyć przed Tobą te uczucia, które żyją w sercach wszystkich kozaków."

(Następują podpisy.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ogólne sprawozdanie.

Rząd francuzki, jak się zdaje, lepiej zrozumiał rolę przeciwników Juareza i generał Almonte napróżno stara się teraz o uzyskanie posłuchania u Cesarza lub nawet u ministra spraw zagranicznych p. Drouyna de Lhuys. Nie ulega wszakże wątpliwości, iż postanowiono przyprowadzić do skutku rozległe projekta dotyczące Meksyku, a porozumienie się z rządem Richmondem nie jest nieprawdopodobne; p. Slidell w listach do swych znajomych, zapewnia nawet, iż Cesarz obiecał uznać Stany Skonfederowane, skoro tylko wojska francuzkie wkroczą do Meksyku. Wojna meksykańska naraża Francję na znaczne straty; w Brescie i Tulonie zaczęły się pokazywać oznaki żółtej febrы, a władze lekarskie obawiały się, czy potrafią położyć koniec tej plądze w jej zarodku. Jakkolwiek w Vera-Cruz, podług ostatnich wiadomości zaraza ta jeszcze się nie okazała, na flocie francuzkiej przy tamtejszych wybrzeżach, zabierała już liczne ofiary.

Według wiadomości z Pueblu, nadeszłych przez Nowy Jork, wojska francuzkie zajmowały całe miasto, wybrańszy na kwatery je-

neralną gmach ratuszowy. Wojska meksykańskie czasowo internowane były w wawniach Gwadelupe, San Loreto i Carmen. Mieszkańcy zaczęli powracać do zwykłych swych zajęć. Jen. Forey chcąc ułatwić stóunki handlowe wydał postanowienie zniżające o połowę, cla w portach Meksyku zajętych przez statki francuzkie, od towarów prowadzonych do prowincji gdzie znajdują się wojska francuzkie.

General Correspondent z Oesterreich, zaprzecza podanym przez dzienniki francuzkie i włoskie pogłoskom, jakoby Franciszek II miał wkrótce opuścić Rzym, i jakoby rząd francuzki w ostatnich czasach robił jakiekolwiek kroki do osiągnięcia tego, tak pożądanego dla Włoch celu.

Ratazzi dosyć silnie wystąpił przeciwko obecnemu turyńskiemu gabinetowi, z czego okazało się, że jego stronnictwem porzucono myśl zlania się ze stronnictwem ministerjalnem. Prawdopodobnie p. Minghetti rozwiąże izbę, o czem coraz częściej mówić zaczyna. Oświadczenie p. Ratazzego, że nie będzie głosował za gabinetem, dało p. Minghettowi sposobność powiedzenia, że gdyby zarzuty stawiane przez p. Ratazzego były słuszne, należałoby postawić ministerjum w stanie oskarżenia. Minghetti swą energją sprawił bardzo dobre wrażenie. Słusznie zarzucał p. Ratazzemu, że nie umiał skorzystać z położenia, jakie zastał wstępując do gabinetu. Nie mniej ważnem było potwierdzenie przez niego kraiowej niedogodności, że kiedy Cavour umarł, pomiędzy Francją i Anglią już prawie była zawarta konwencja, na zasadzie której francuzi mieli opuścić Rzym, podczas kiedy rząd włoski miał się zobowiązać ani nie wkroczyć, ani nie pozwolić na niczyje wkroczenie, w granice posiadłości papieżkich.

Wybrane z łona obu izb wiedeńskiej rady państwa komisje, zajmują się ułożeniem adresu. Na zadanie ich, hr. Rechberg obiecał im poufnie zakomunikować dokumenta dyplomatyczne, w innych krajach pod nazwą niebieskich, złotych i t. d. ksiąg, składane parlamentom. Komisje zamierzają w adresie obszerniej zająć się sprawami zewnętrznymi, niż o nich wspominała mowa tronowa. Wszakże w kwestji niemieckiej, adres nie będzie wcale krępował ręk gabinetowi i tylko lekko o niej natrąci.

W skutek interpelacji lorda Malmesbury, dotyczących sporu z Brazylią, lord Russell bronił postępowania gabinetu i konsula angielskiego w Rio-Janeiro. Times cieżko żywi nadzieję, że nieporozumienia pomiędzy Anglią i Brazylią, wkrótce będą załatwione. „Milo jest wiedzieć, powiada on, że zawsze nie stosunków, nie pociąga za sobą zerwania węzłów politycznych, i że w depeszy odwołującej poselstwo, hr. Russell wyraża nadzieję, iż rząd brazylijski zakomunikuje bez dalszej zwłoki swój sposób zapatrywania się na tak ważny przedmiot. Jeżeli ta mała burza oczyści atmosferę, która zbyt długo była duszną i parną, nie trzeba będzie się uskarzać". Idzie o to, kiedy ta burza oczyści atmosferę i na kogo ma ona spaść, bo Brazylija wcale nie okazuje usposobienia przyjęcia jej na siebie.

(Ind. b., Patr., W. Z.)

Austria

Wiedeń, 20 Czerwca. Obie izby rady państwa, stosownie do zwyczaju parlamentarnego, postanowiły wczoraj odpowiedzieć na mowę tronową adresem do Cesarza. W izbie panów kardynał Rauscher, a w izbie deputowanych ksiądz Eder i Dr. Giskra dali impuls do tej decyzji. Przyjęcie wniosków w tym względzie było w obu izbach jednogodne. Co do izby panów, ta stała się dotąd jednogodną, lecz harmonia w izbie deputowanych należy do liczby wyjątkowych wypadków, gdyż wiadomo, że podczas pierwszej sesji, już na trzecim posiedzeniu, przy roztrząsaniu kwestji adresu, wysłała na jaw niezgodność, która trwała aż do końca tej sesji. Tym razem nie było już w tej izbie, tak jak wówczas, trzech rozmaitych wniosków; również prawy kraniec nie wystąpił teraz, tak jak wówczas, z żądaniem, ażeby komisja adresowa wybrana została ze wszystkich oddziałów, tak izby wszystkie królestwa i kraje monarchji austriackiej były w niej reprezentowane. Wszystkie frakcje izby przyjęły wczoraj jednomyślnie jeden i tenże sam wniosek, a decyzja w tym

względnie zapadła po kilku minutach rozpraw. Nie przesądziła, izby owa jednogłoność miała być przepowiednią niezmąconego przebiegu rozpraw nad samym adresem, przynajmniej atoli należy, że wczorajsze posiedzenie daje rokownicę większej niż podczas poprzedniej sesji parlamentarnej jednomyślności stronnictw. Wszystkie bez wyjątku stronnictwa były wczoraj w izbie reprezentowane, czego dowodem służy sam skład wybranej komisji adresowej, w której większość przychylna ustawie reprezentowana jest przez czterech deputowanych (Giskra, Herbst, Mühlfeld, Doblhoff); frakcje polska, czesko-słowiańska i rusińska, każda przez jednego deputowanego (hr. Potocki, Dr. Praxak i Kuźmowski); frakcja autonomistów przez jednego (Dr. Rechbauer); do jakiego stronnictwa należy ostatni z członków komisji, Hagenauer, trudno na teraz powiedzieć, deputowany ten bowiem, reprezentujący miasto Triest, jest pod względem parlamentarnym homo novus.

Komisja adresowa izby deputowanych ukonstytuowała się już zaraz wczoraj, obrawszy przewodniczącym Dra Mühlfelda, a referentem Dra Rechbauera. Komisja ta odbędzie dziś posiedzenie, na którym porozumi się co do punktów zasadniczych, mających posłużyć do nakreślenia projektu adresu, a w poniedziałek rozpoczyna się właściwe rozprawy nad adresem. Na posiedzenie to zaproszeni zostali ministrowie Schmerling, Rechberg, Plener i Hein, którzy dadzą w imieniu rządu objaśnienia niezbędne do rozmaitych ustępów adresu.

Dr. Wlad. Rieger i ci z liczby deputowanych czeskich, którzy należą do jego stronnictwa, nie zgłoszą się, jak zapewnia Valerand, na posiedzenia tegoroczne; z pomiędzy tych deputowanych, ci którzy nie zrzekną się formalnie swego mandatu, postanowili czekać na orzeczenie jakie zapadnie względem nich w radzie państwa z powodu nieusprawiedliwionej nieobecności.

Azja

Podług wiadomości z Hong-Kongu z 29-go kwietnia, oddział anglo-chiński, dowodzony przez majora Gordona, miał w ostatnich czasach wielkie powodzenie. Fuszan został nareszcie zdobyty, a w pomoceobłędnemu przez rokoszan Chingszu, nadeszła odsiecz; miasto Taitau poddało się, a załoga tamczona oświadczyła się za cesarzem. Również Chaoushan, miasto położone o 20 blisko mil ang. od Schaou-shing, zostało przez rokoszan opuszczone. Jen. Burgevine wrócił z Pekinu z rozkazem, upoważniającym go do objęcia naprót dowództwa nad oddziałem anglo-chińskim.

Wiadomości z Japonji są niepomyślne. Pulkownik Reale, poseł angielski, doręczył 6-go kwietnia rządowi japońskiemu ultimatum. Żąda on zupełnego zadość uczynienia za dokonany 26-go. lipca roku zeszłego napad na poselstwo angielskie w Jeddo, oraz za zamordowanie 14-go września p. Richardsona. Zadość uczynienie ma na tem polegać, ażeby mordercy zostali śmiercią ukarani, i ażeby rząd japoński wypłacił tak rządowi angielskiemu, jak i rodzinie zamordowanego i wszystkim osobom przy tej sposobności pokrzywdzonym, znaczne wynagrodzenie pieniężne. Jeżeli w ciągu 20-tu dni nie nastąpi zaspokajająca odpowiedź, w takim razie przedsięwzięte zostaną środki przymusowe. Ultimatum to odesłane zostało tajkunowi do miasta stołecznego Miako, do którego udał się on 23-go marca. Do 15-go kwietnia nie otrzymamy jeszcze w Yokohama odpowiedzi. Gubernator Kanawagi oświadczył admiralowi angielskiemu, że rząd japoński jest za słaby, ażeby mógł ukarać Shunadzu Sabaro, mordercę Richardsona. Jest on ojcem księcia Satsuma, dowódcy armji i używa wielkiej popularności u stronnictwa, nieprzejawnie dla cudzoziemców usposobionego. Anglicy przeto mogą sami uzyskać satysfakcję przez zajęcie należących do księcia Satsuma wysp Lutschun, przynależących pół miliona fun. ster rocznego dochodu. Jeden z parostatków należących do pomienionego księcia, został już przez admirała zabrany. Dla nadania większej siły żądaniom postawionym rządowi japońskiemu, w porcie Yokohama stoi eskadra angielska złożona z 8 okrętów wojennych; spodziewają się tam jeszcze czterech takichże statków i łodzi kanonjerskiej, z

węgłem, zapasami żywności i amunicją. Stoją tam także na kotwicy dwa okręty wojenne francuzkie i dwa holenderskie. Poddani angielscy mieszkający w Japonji otrzymali polecenie przedsięwzięcia środków ostrożności, czego też nie omisszali uczynić. O obronę osad przez cudzoziemców zamieszkanych od wszelkiej napaszi, dbać będzie admirał angielski wraz z innymi dowódcami cudzoziemskimi. W Nangasaki cudzoziemcy obawiają się powszechnej rzezi i są w pogotowiu do opuszczenia lada chwila miasta. Tymczasem japończycy kupują jeden parostatek cudzoziemski po drugim. Okręt „Shangai" został im sprzedany za 90,000 dolarów, parostatek „Contest" nabył ksiądz Satsuma za 95,000 dolarów, a „Shatung" rząd japoński kupił za 135,000 dol. Rząd ten oświadczył się z chęcią kupna kilku jeszcze parostatków.

Francja.

Paryz, 18 Czerwca. Wczoraj wieczorem Cesarz przybył z Fontainebleau i przepędził noc w Paryzu, a dziś przebywał na radzie ministerjalnej w Tuilerijach. Przyjazd Cesarza, nadaje większą wiarogodność pogłoskom o ważnem znaczeniu przypisywanem dzisiejszym naradom, chociaż to samo powiadało o poprzednich naradach, a nie nie usprawiedliwilo tych pogłosków. P. Persigny, który wczoraj jeździł do Fontainebleau, wieczorem powrócił z Cesarzem w jego wagonie. Pogłoski o zmianach w gabinecie dziś silniej jeszcze krążyły. Według nich, hr. Walewski, którego stanowisko silnie zachwiane zostało walką z p. Fouldem, przy wejściu tego ostatniego do gabinetu, miałby ustąpić swe miejsce p. Persigniemu. Ministrem spraw wewnętrznych zostałby p. l'ietri lub p. Devienne, pierwszy prezes sądu cesarskiego w Paryzu. Mówią, że p. Maupas zostanie ministrem robót publicznych. Jakkolwiek nie nie poręcza wiarogodności tych pogłosków, wszelako nie ulega wątpliwości, że w sferach rządowych panuje wzburzenie i że przesilenie widoczne obecnie, zakończy się zmianą gabinetu, nie wiadomo tylko jak prędko. Mówią także, ale już z nietaką pewnością, o usunięciu się p. Drouyna de Lhuys, który zbyt pospiesznie na radzie gabinetowej oświadczał się za ograniczeniem nadanych przez Cesarza swobód, w skutku manifestacji demokratycznej przy wyborach. Powiadają, że p. Chaix d'Est-Ange nie przyjął ofiarowanej mu godności ministra-prócy.

Jakkolwiek dosyć jest oddalona epoka, kiedy wybory w dwóch okręgach paryskich będą powołani do wybrania nowych deputowanych na miejsce pp. Juljusza Favre i Havin, gdzieindziej przyjmujących mandat, w szeregach opozycji już zajmują się wyborem kandydatów w tych okręgach. W jednym z okręgów ma być postawiona kandydatura p. Lavertujon, którego porażka w Bordeaux zaszcusła całe stronnictwo demokratyczne. Wybory paryżskie zapewne otworzą wejście do ciała prawodawczego temu kandydatowi, który tylko 40-ma głosami został zwyciężonym w Bordeaux. P. Lavertujon z siłą przekonani i stałym charakterem łączy znaknity dar wymowy, czego dowiódł na kongresie nauk społecznych w Brukseli, a wybór jego przyniosłby znaczne poparcie siłom lewego stronnictwa w ciele prawodawczem.

W sferach półrządowych może zbyt uczęszczającą ufnosć w rychłe załatwienie kwestji meksykańskiej. Optimizm ten trwa dotąd. Zdaje się jednakże, iż rychłe zakończenie tej kwestji lub jej przedłużenie, zależy od postawy, jaką przyberze ludność po nieudkionym upadku stolicy. Jeżeli znaczna większość narodu oświadczy się za francuzami, niepodobna aby rząd Juareza mógł myśleć o przedłużaniu walki. Lecz jeżeli kraj pozostanie obojętny, jeżeli nie powstanie przeciwko obecnemu rządowi, ten zorganizuje się w innym jakim punkcie Meksyku. Juarez wraz z swymi stronnikami może udać się do Guadaluaxy, drugiego miasta w kraju, liczącego 80 tysięcy mieszkańców. Miasto to odległe jest o 120 mil franc. od stolicy, a wojska francuzkie będą musiały je zdobyć, jeżeli się tam nieprzyjacieli usadowi. Pomiędzy Queretaro a Guadaluaxa, a szeregójniej od Leonu na przestrzeni 50 mil, jedyną drogę dostępną dla wojska stanowią ruchome piaszki, nieprzebyte w czasie pory deszczów. Z Queretaro wprawdzie idą dwie

kościół. Zasluguje także na wspomnienie nagrobek doktora tutejszego i nadwornego lekarza byłego dworu Puławskiego. Przyjaciel ten ludzkości przeznaczył znakomity fundusz na założenie szpitala dla chorych w Puławach, dziś Nowej Aleksandrii, który też rzeczywiście tym funduszem wybudowanym został. Za ten czyn tyle nawet nie był wynagrodzonym, aby ciało jego spoczęło w miejscu, w którym umarł i dla którego tyle wysławiał.

Na ementarzu kościoła Kōnsko-wolskiego znajdują się jeszcze dwa marmurowe nagrobki, to jest generała Orlowskiego i poety Franciszka Kniaźnina. Ten ostatni z dowiepu i gładkości wiersza znany, był jak wielu innych rezydentem dworu księcia Generała ziem podolskich. Ku końcowi życia podupadł na umyśle, przebywał w Kōnsko-woli, gdzie też umarł w zupełnej niedoleżności w miesiącu Lutym roku 1807, zaledwie 56 lat skończonych mając.

Wieś Gołb należy do Ordynacji książąt Warszawskich. Pamiętna nie pomysłna dla oręża Polskiego bitwa ze Szwardami przez Stefana Czarnieckiego hetmana w roku 1656 stoczona, oraz zawiązaniem konfederacji w roku 1672 dla obrony przeciw Turkom.

Wspaniały kościół tutejszy z frontonem o dwóch wieżach, fundowany został w roku 1634 przez księdza Szymona Grzybowskię. Poświęcił go w roku 1647 Wojciech Oborski biskup Laodycejski Sufragan Krakowski pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Panny, oraz świętych Florjana i Katarzyny. Jest to gmach obszerny zbudowany na sposób Jezuitki z ozdobami tak zewnątrz, jak wewnątrz w stylu klasycyśnego budownictwa. Wnętrze prócz tego, przyozdobione jest gipsowemi

plaskorzezbami Apostołów, Ewangelistów i Proroków, częścią nad galerją pomiędzy oknami, częścią niżej zamieszczonemi. Ołtarze niezłej roboty, a w nich umieszczone obrazy SS. patronów tutejszego kościoła.

Stojąca obok niego kaplica Najświętszej Panny Loretanjskiej przez tegoż samego księdza Grzybowskię wzniesiona została. Oświadczył ten budynek i w niezm do kaplicy niepodobny, wystawiony w stylu starożytnym i przyozdobiony zewnątrz siedmiu kolumnami posągami wyobrażającymi mężów starego i nowego przymierza, nie ma żadnych w ścianach swoich okien. Oświeca go tylko małe okienko w dachu, które wewnątrz czerwonymi adamaszkami wybitem, skąpo nader udziela światła. W ołtarzu znajduje się statua Najświętszej Panny Loretanjskiej z drzewa wyrobiona.

Ksiądz Leżyński, proboszcz tutejszy zrobił w roku 1651 dla wspomnianej kaplicy znaczny zapis 45,000 złp. wynoszący. W skutek tego Piotr Gembicki ówczesny biskup Krakowski erygował przy kościele Gołbskim Collegium z 4-ech mansjonarzy, którzy codziennie tak zwany kurs de beata odpisywać mieli. Kiedy jednak w przemianach politycznych kraju fundusz ten przypadł, i nabożeństwo samo w kaplicy Loretanjskiej ustać musiało.

W kościele Gołbskim nie ma żadnych nagrobków. Nadedrzwiami tylko wchodowemu jest tablica marmurowa z wrytym napisem odnoszącym się do samej jego fundacji a mianowicie:

Laus D. O. M. qui opus hoc A. D. 1620 circa finem regni Sigism. III Sub Martin. Szyszłowski Ep. Crac. capit. a. d. 1634 sub Vladislao IV Rege Pol. pro nunc rege Epatum (Episcopatum) Joan-

nes Alb. psk. Principe Card. administran. a Gregorio de Tenczyn Ossoliński pfecti, et in titu. SS. b. M. V. S. Floriani et S. Cathar. reliquies SS. Mar. exornavit.

Jest to także chrzcielnica darowana w roku 1598 kościółowi Gołbskiemu przez Alberta Rochlewskiego plebana tutejszego.

Parafia bowiem Gołbska do nader dawnych należy instytucji i już podobno w roku 1710 istniała. Są ślady w aktach kościelnych, że w roku 1419 połączono z nią suprymowaną parafję z woli Gołbskiej, a wtedy kościół w Gołbiu miał otrzymać powtórna erekcję przez Wojciecha herbu Jastrzębiec biskupa Krakowskiego w Bodzentynie podpisaną.

Biblioteczka tutejszego kościoła liczy kilka set tomów dzieł po większej części religijnej treści.

Miasteczko prywatne Chodel. Pomiędzy Opolem a Bychawą w okolicy płaskiej i więcej piaszczystej położone, ze wsiami nawet porządnymi nie mogąc iść w porównanie, ma dosyć starożytną a więcej jeszcze budową swoją charakterystyczną kościół.

Fundował go pod wezwaniem Trójcy Śś-iej Bernard Maciejowski herbu Ciolek, kasztelan Lubelski († 1542) w pierwszej połowie 16-go wieku i po ufundowaniu erekcję mansjonaryją u Piotra Gamrata, podówczas biskupa Krakowskiego wyjednał. Ma on wymiary gotyckie, na czele wieżę wysmukłą, ozdobnemi blankami u góry zakończoną, które tak jak w starowłoskich budowach zebrany do środków dach w zupełności zakrywają. Przykład takiej wieży znajduje się w małym kościółku parafjalnym we wsi Strzygach powiecie Łopowskim, ale tutaj przednia ściana w półokrąg na zewnątrz wyęta, jest osobiwością,

jakiej żadne inne tego rodzaju budowle nie przedstawiają.

Wspomniona wieża tak jako i sam kościół stawiana jest z cegły na czerwono. Nie taki przecież w nich materiał i robota jaką się odznaczają wszystkie 15 wieki kościoły. Znakomite zniżenie dachu na obu nawach dużo zmniejszają poważną jego postać, z tem wszystkiem dziś jeszcze pomiędzy kościółkami Gubernji Lubelskiej jedno z pierwszych miejsce zajmuje. Ołtarze niezgorszej roboty, wielki zwłaszcza wspaniały, ale z powodu dawności swojej w dosyć nędznym stanie.

W ogólności wnętrze tego kościoła mniej jest charakterystyczne, niżli kształt jego zewnętrzny. Zaslugują w nim tylko na uwagę pomniki fundatorów, Bernarda Maciejowskiego kasztelana Lubelskiego i jego żony z marmuru czerwonego pięknem wykute dłotem, przedstawiające całe ich figury bez żadnych napisów. Inne nagrobki mniej są ważne, jest ich zaś 5, a mianowicie:

1. Barbary z Malaffów Witosławskiej, Podstoliny Czerwonogrodzkiej, zmarłej roku 1790.
 2. Antoniny z Pruszyńskich Łękiej, zmarłej r. 1799.
 3. Marji Heleny Janiszewskiej. w roku 1809.
 4. Edwarda Gawlikowskiego właściciela dóbr Godowa, w 1836.
 5. Teresy Gawlikowskiej w 1847.
- W skarbcu jest piękny kielich srebrny w stylu renesansu i szczątki dawnej biblioteki, pisma niektórych ojców kościoła zawierające.
- Dzisiejszy kościół Chodelski, wedle podan miejscowych, stoi na miejscu dawnego morderzowego, który miał być rozebrany i do wsi Księżomyszy przeniesiony.

Samo miasteczko Chodel w roku 1440 erygowane, było czas niejaki w posiadaniu KKs. Jezuitów.

Mieli oni tutaj osobną kaplicę Loretanjską i mieszkanię wśród pięknego ogrodu, gdzie starsi ojcowie kolegium Lubelskiego lato zwykli byli spędzać. Dziś nie masz ani śladu tego mieszkania, z kaplicy tylko mury bez pokrycia sterczą.

Do parafji Chodelskiej należy miasto Chodel, folwark Izów, folwark Budzyn, oraz 16 wsi i osad jako to: Godów, Komeszcza, Puszo, Wulka, Ruda Maciejowska, Wnorów, Majdan Wnorowski, Huta Wnorowska, Poniato, Młyn Kraczkowski, Borów, Huta Borowska, Kolonia Borowska, Skrzyniec, Chranów i Świdno.

Pod miasteczkiem płynie rzeczka, Chodel także zwana.

Miasto prywatne Opole. Założone nad rzeką Kłóśnią przez Władysława księcia Opolskiego, ku końcowi 14-go wieku, później przez królów Polskich małomitemi obdarzone przywilejami, już w początku 16 wieku było własnością prywatną rodziny Słupskich.

Kościół pierwotny, o którym wizyta z roku 1440 wspomina, oddany był w roku 1529 Arjanom przez Stanisława Słupskiego kasztelana Lubelskiego. Posiadali go później Kalwini do roku 1598, w którym Jerzy Słupcecki sam powróciwszy na łono prawowiernego kościoła, katolikiem go także powrócił,—fundację wszelkie znacznie później, bo dopiero w roku 1617 zostały im oddane.

Dysydenci wynieśli się pono z swoim zbrojem do Kłuczkowic, z kąd filia do Opola należy, i gdzie jeszcze ruiny owego zboru do dziś dnia pokazują.

(d. c. n.)

inne drogi do Guadalupe, jedna na lewo przez Morelia, druga na prawo przez San-Luis de Potosi, lecz są to nie drogi właściwe, tylko ścieżki, które niepodobna prowadzić. Obecnie Juárez miał przeniesić rezydencję rządu do San-Luis de Potosi. Jenerał Leboeuf wysłany do Meksyku na miejsce jenerala Verheta de Laumiere, wczoraj odpłynął z Saint-Nazaire. Wiadomo, że jenerał ten jest zarazem zdolnym wojskowym, administratorem i dyplomata.

W najwyższych sferach podobno panuje zdziwienie, że Anglia dotąd nie nadesłała posłownych z powodu wzięcia Pueli.

Książę Montebello, ambasador francuski w Petersburgu, uzyskał urlop i spodziewany jest w Paryżu. Brat jego, jenerał, hrabia de Montebello, w poniedziałek wyjeżdża z powrotem do Rzymu. P. Rouher, wkrótce, korzystając z miesięcznego urlopu, ma się udać do wód do Karlsbadu.

Włochy.

Turyn, 17 Czerwca. Żadnych ciekawych nowin nie ma. Interpelacje w izbie deputowanych w przedmiocie rozwiązania stowarzyszenia demokratycznych w Genui, stanowiły jedyny przedmiot zajęcia świata politycznego. Przy rozprawach w ostatnim czasie przemawiali pp. Buoncompagni, Lazzaro, La Farina, Allievi, Levi, Ratazzi. Kwestia rzymska rozstrzygnięta ze wszystkich stron, przedstawia dawno już znane myśli i teorie. W istocie zaś kwestia ta nie uczyniła ani kroku naprzód, nie bardziej, że załatwienie jej nie należy wyłącznie do gabinetu turyńskiego, ani nawet od całego narodu włoskiego. W każdym razie zasługujące na uwagę umiarkowanie ciągle zachowywane przez rządy, w których prawa Włoch broniłoby być z zupełną swobodą.

Wczoraj prezes rady gabinetowej zwrócił uwagę izby, na projekta do praw o podatkach i praw organizacyjnych, które będą miały wielki wpływ na zupełnie zjednoczenie polityczne. Zapewne gabinet znajdzie silne i stałe poparcie ze strony izby, ponieważ czas ubiegać kraj z niecierpliwością oczekuje tych postanowień ze sfery ekonomicznej.

Dziś rano nadeszła depesza telegraficzna, donosząca o świetnym zwycięstwie uzyskanym przez wojska regularne i gwardję narodową nad najgroźniejszymi bandami rozbójników. Prowincja Lecce została uwolniona od tej plagi.

Jeden z dzienników donosi o rychłym wyjeździe z Konstancji na urlop, posła tutejszego margrabiego Caracciolo di Bella. Wiadomość ta, jak zapewniają z dobrych źródeł jest przedwczesną. Margrabia Caracciolo, w najdroższych okolicznościach umiał podtrzymać godność kraju i rządu, przez niego reprezentowanych.

Lord Normanby, systematycznie opozycyjny, nigdy nie posiadał dokładnych o Włochach wiadomości. Tak twierdzenia jego o stanie zdrowia Bishopa okazały się zupełnie bezasadne. Sądzą tu, że nawet w Anglii, na paści tego lorda nie będą brane na serio. Co chwila oczekują tu wiadomości z Neapoli o wyroku przysięgłych co do winy księżny Zofii Barberini de Sciarra, z domu Medici.

Spodziewano się tu przybycia Króla Dom Ferdynanda Portugalskiego, lecz jak się zdaje, pragnie on teraz wcześniej stanąć w Niemczech, aniżeli pierwotnie zamierzał.

Wczoraj w Santena odbyło się żałobne nabożeństwo za hrabiego Cavouara. Wszystkie znakomości na dziedzińcu mil wokoło zjechały się na ten obrzęd. Żołnierze gwardji narodowej, uczniowie kolegiów, członkowie parlamentu, dyplomaci i t. d., wszyscy tłoczyli się w kościele, aby złożyć na grobie tego znakomitego męża staun wieniec z nieśmiertelników. W niedzielę, w Saluces odbył się obrzęd innego rodzaju; odsłonięcie pomnika wzniesionego na cześć Silvio Pellico, sławnego autora *Le mie Prizoni*. Minister Peruzzi miał przy tej sposobności mowę, która zjednała sobie liczne oklaski. Pomiędzy obecnymi znajdowali się senatorowie Arrivabene, Gaetano Castiglia i deputowany baron Urgoni, byli towarzysze niedoli Silvia Pellico.

W lipcu rozpoczynają się ćwiczenia wojskowe w całym królestwie; za kilka dni załoga turyńska, udaje się do obozu San Maurizio.

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE.

Marsylja, 20 Czerwca. Listy z Rzymu z d. 17-go b. m. donoszą, że Papież udzielił po-

śłuchanie znacznej liczbie wojskowych francuskich, powracających do Francji i że im wyraził zadowolenie z powodu zdobycia Pueli. Ambasador francuski w Rzymie, był niebezpiecznie chorym; teraz stan jego zdrowia polepszył się. — We środę (dnia 17-go b. m.) obchodzono uroczystość 17-letnią rocznicę wstąpienia na tron apostolski Piusa IX-go.

London, 19 Czerwca. W izbie wyższej lord Malmesbury mówił o stosunkach z Brazylją. Wniósł on kwestję, czy żądania Anglii są słuszne, i nadmieniał o ogólnym oburzeniu ludu brazylijskiego, przez co zerwanie stosunków nabiera jeszcze więcej wagi. Hr. Russell bronił postępowania rządu angielskiego w Brazylji, i usprawiedliwiał działania konsula angielskiego w Rio de Janeiro.

London, 20 Czerwca. Rząd otrzymał urzędową wiadomość o zajęciu Heratu przez Dost Mohameta.

Lizbona, 19 Czerwca. Komitet izby deputowanych przyjął jednogłośnie projekt do prawa, dotyczący zniesienia kary śmierci. Przedstawiony został izbie projekt do prawa, dotyczący pożyczki 6,000,000 fr.

Monachium, 20 Czerwca. Na dzisiejszym posiedzeniu izby deputowanych, hrabia Hegenberg został jednogłośnie wybrany na prezesa izby, a na wiceprezesa profesor Pöhl, kandydat stronnictwa liberalnego, większością 74 głosów. Kandydat stronnictwa przeciwnego p. Neumajer otrzymał 59 głosów.

Wiedeń, 21 Czerwca. Prezes izby deputowanych w radzie państwa, profesor Hassner, mianowany został prezesem rady wychowania publicznego.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

— Dzień wczorajszy był gorący; z rana do godziny 11-ej niebo pochmurne, później na pół pogodzie, wieczorem zupełnie pogodzie. Powietrze suche i bardzo ciepłe; — średnia temperatura dnia wynosiła 16½, — największe ciepło po południu 20½, — najmniejsze w nocy 12 stopni Réaumur. Barometr wzniósł się, — średnia jego wysokość wynosi 749,47 milimetrów. Wiatr panował słaby północno-wschodni. Elektryczność 16 stopni. Na słonec jedna wielka plama.

— W dniu wczorajszym, w jeziorze Belk zwanym, w bliskości rogatki Czerniakowskiej egzystującym, dostrzeżone zostało ciało utonionego człowieka, z nazwiska i pochodzenia niewiadomego — który zapewne kąpać się, utonął.

— W nocy z dnia 23 na 24 Kwietnia r. b. niewiadomy sprawca, zapewne w zamiarze spełnienia kradzieży, wyjął okno w mieszkaniu Michała Trzcińskiego, gospodarza czynszowego we wsi Czarna, pow. Ostrołęckiego i zastawszy w izbie śpiących dwóch synów Trzcińskiego, z obawy, aby ci nie krzyczeli, wyniósł ich ztamtąd i wrzucił do studni. Przebudzona córka Trzcińskiego, usłyszawszy krzyk starszego brata i zobaczywszy okno wyjęte, zbudziła rodziców, którzy wyszedłszy na podwórko, wydobyli ze studni obydwóch synów, jeden z nich tylko pozostał przy życiu, drugi zaś zalan był wodą. Napastnik zdołał zbiec, zabrawszy z sobą płótno, przedzie i cokolwiek odzieży.

— We wsi Piszczaty Piotrowięta, gminie Piszczaty, pow. Łomżyński, w d. 24 Kwietnia r. b. pożar powstały z niewyśledzonej przyczyny, zniszczył dom mieszkalny, niebezpieczny na rs. 170 i rozmaitych ruchomości na rs. 450. W czasie tego pożaru w płomieniach utraciło życie pięć osób: Marianna Smolkiewicz, żona kowala, tudzież żona starozakonnego Szmujły Frydman, wraz z dziećmi swemi: Chajką, Ryfką i Idzko.

— Wystawa. Kolejne gubernialne wystawy pól rolniczych i inwentarza domowego otwarte będą w roku b. w Rosji w miejscowościach następujących: w *Witebsku* — od 1-go Października; w *Włodzimierzu* — od 10-go do 20-go Września; w *Symferopolu* — w pierwszych dniach Września; w *Penzie* — od 15-go do 1-go Października; w *Woronżu* — od 1-go Września; w *Samarze* — od 20-go Września; i w *Astrachanie* — od 1-go do 15-go Września (v. s.).

— Przeszkody napotymane przez żeglugę parową na Dniestrze. W Odeskim *Wiestniku* donoszą, że operacja Dniestru ruskiego towarzystwa żeglugi parowej i handlu, które przedsięwzięło przewozić z Odessy ładunków, do-

stawianych wiosną Dniestru do Majak, napotkała nieprzewidzianą przeszkodę w nadzwyczajnym opadnięciu wody. Parostatek wypławiony w górę Dniestru, zaskoczony niespodziewanie niską wodą zatrzymał się gdzie bliżej źródeł; parostatek zaś, który już holował gabary z ładunkiem z Majak do Odessy, napotkał przeszkodę w samym ujściu.

— Tatarzy, którzy się wysiedlili z Krymu do Turcji, ciągle objawiają życzenie powrócenia do Krymu. Oleski *Wiestnik* otrzymał wiadomość, że z liczby tych przesiedleńców, dotychczas prawie 27,000 rodzin objawiło życzenie wrócenia do siedzib dawniejszych.

— W ciągu roku szkolnego 1861, w Czechach było 35 szkół początkowych głównych dla chłopów, w połączeniu z niższymi szkołami realnymi, 16 takichże osobno istniejących szkół dla chłopów, 42 szkoły początkowe główne dla młodzieży obojczy płci, 5 szkół żeńskich głównych, 18 niższych szkół elementarnych dla chłopów, 59 dla dziewcząt, 3,424 takichże szkół dla młodzieży płci obojczy, 153 szkół przysposobczych, razem 3,752 szkół narodowych. W tej liczbie było 1,951 szkół czeskich, 1,641 niemieckich, 160 w których wykładano w obu językach. Liczba zapisanych do tych szkół dzieci wynosiła 631,606, lecz uczęszczało ich tylko 609,198. Szkoły te liczyły 133 dozorców, 1,835 księży wykładowych, 3,307 nauczycieli, 2,530 podnauczycieli, 40 nauczycielek, 20 podnauczycielek i 119 nauczycielek żeńskich robot i prac domowych. Liczba bibliotek szkolnych wynosiła 970.

— Czytamy w czasopiśmie *Morawski Orlicz*: „Cieszymy się, iż możemy podać dobrą wiadomość o instytucji morawskiej (Matica morawska), która w pierwszej chwili po swem założeniu świetnie dawała nadzieję i wielką rozwijała czynność, którą atoli wkrótce nieprzyjemne okoliczności sparaliżowały. Lecz obecny ruch umysłowy nie pozostał bez wpływu na Maticę morawską. Przekonano się, że przy dotychczasowej swej ustawie, działalność Maticy jest skrepowana i że wszelkie usiłowania byłyby nadaremne. Z końcem przeto roku zeszłego, wyznaczona została osobna komisja do przejrzenia ustawy Maticy morawskiej i do naradzenia się nad zmianami, jakie w niej należało wprowadzić. Komisja ta ukończyła powierzoną sobie pracę i złożyła komitetowi Maticy projekt zmian, które mają być zaprowadzone w ustawie tej instytucji. Wkrótce ma być zwołane walne tej ostatniej zgromadzenie, do uznania której, projekt pomieniony zostanie oddany. Zgromadzenie to zawyrokuję, czy Matica morawska ma w pamiętnym roku bieżącym obchodzić uroczystość swego wskrzeszenia, lub też wytrwać dalej w swej dotychczasowej nieczynności. Ponieważ zmiany proponowane dotyczą li tylko wewnętrznej organizacji towarzystwa Maticy, przeto spodziewać się należy, iż władza zatwierdzenia takowych nie odmówi. — Towarzystwo Maticy morawskiej wybrało na ostatnim posiedzeniu swym starostą Dra Matona, rektora szkoły realnej starobrzeńskiej i posła na sejm morawski. Od czasu zgonu znanego uczonego morawskiego, Dra Chytila, obowiązki starosty pełnił Dr. Helelet. Czynność i światły umysł Dra Matona są rejdami, że pod jego zarządem, Matica morawska zakwitnie i przyniesie pożytek krajowi. Przy wyborach dodatkowych, obrani zostali do komitetu pp. Sankot, sekretarz namiestnictwa morawskiego, i W. Brandl, dyrektor archiwów morawskich, zaszczytnie znany starożytnik i autor, piszący w języku czeskim. Przez wybór tych dwóch światłych mężów, komitet zyskał nowe siły.”

— Miasto Meksyk leży w dole równiny wzniesionej na 7,790 stopni polsk. nad poziom morza. Jeżeli wierzyć dawnym podaniom, równina ta niegdyś, przed przybyciem Korteza pokryta była wieloma kwitnącymi miastami i pięknymi wsiami, otoczonymi gajami i uprawami polnymi, tak, że miała pozór ładnego ogrodu. Dziś dawne miasta są nędznymi wioskami, wsie zginęły, a pola ledwie w połowie są uprawiane.

Miasto Meksyk uchodzi za najpiękniejsze w kraju; ulice idące w kierunku czterech punktów kardynalnych, są proste, dobrze wybrukowane, z chodnikami, pomiędzy dwoma rzędami domów po większej części dwupiętrowych, pomalowanych jaskrawo. Galerie na dachach mających kształt tarasów, są po większej części zabite; balkony i kraty w oknach na dole są arcydziełami kunsztu słusarskiego. Niesłychana ilość czerwonych, niebieskich i złotych kopuł kościołów i klasztorów, wznosi

się po nad tarasowymi dachami. Maurytańska architektura kościołów, czyni je nader podobnymi do meczetów; a dwie wieżce katedry, w kształcie minaretów, nadają zupełnie wschodni pozór temu miastu.

Meksyk ma przeszło 60 kościołów, 40 klasztorów i wiele gmachów władz cywilnych i wojskowych; najpiękniejszy jest wielki plac (Plaza-Mayor), wielki czworobok, na północnej stronie którego wznosi się katedra z dwoma wieżami, a na wschodniej, mającej około 700 stóp długości pałac narodowy, gdzie mieści się rząd, ministerstwa, senat, izba deputowanych, sąd najwyższej instancji, jenerałna komendantura, skarb, mennica, urząd poczt, ogród botaniczny i trójce koszar. Strony południową i zachodnią zapleśniały gmachy prywatne z krytymi galeriami i ratusz. Gmach uniwersytetu, leżący niedaleko dawnego pałacu wice-królów, posiada bogate muzeum starożytności meksykańskich; lecz najpiękniejszą budowlą jest gmach górnicza.

Dwaćroć sto tysięcy mieszkańców zaludnia miasto, którego ulice przedstawiają bardzo ożywiony widok; żołnierze, księża, zakonnicy, żebracy, kobiety wszelkich stanów, jeźdźcy, pojazdy, wozy, juczne muły, ciągle się krzyżują. Z powodu sześciu jezior otaczających miasto, i mnóstwa stawów biorących z nich początek, klimat pozostawia wiele do życzenia, dopóki nie zostaną wykonane niektóre odpowiednie roboty. Jednakże z powodu szerokości ulic i wiatrów ciągle odświeżających powietrze, mieszkańcy nie zżyli silnie cierpią z powodu tej niezdrowości klimatu.

WIADOMOŚCI LITERACKIE.

W Lesznie wyszło w tych czasach, nakładem księgarni Günthera, dzieło pod napisem: *Stanisław młody pustelnik; powieść nader powabna i pouczająca tak dla ludu, jak i dla młodzieży; podług pism księdza Kanonika Szmidta, opracowana przez Pawła Gawrzyńskiego (z 1-mi stalorytami).*

— Dnia 17-go b. m. odbyło się w Petersburgu publiczne posiedzenie Cesarskiej Akademii nauk, na którym odczytano sprawozdanie o XXXII przyznaniu nagród Demidowskich. Nagrodę całkowitą (1,428 rs.) przyznano dziełu p. Butakowa, kontadmirala z orszaku Jego Cesarskiej Mości, pod tytułem: *Nowa opisanie parochodnej taktyki*. — Nagrody połowiczne (714 rs.) otrzymał między innymi dzieła: *Domaszin był ruskim narodem w XVI i XVII stuleciach*. T. I. *Domaszin był ruskim carem*, przez J. Zabiellina; wydane przez prof. medycy-chirurgicznej akademii Sieczenowa lekcje: *O żywotom elektryczności*; drugie wydanie *Kursu chemicznej technologii profesora Iljenkowskiego* opracowane przez p. Andrejewa; *Nazwała integralnego iścieśnienia* nauzcyciela p. Aleksandrowskiego kadeckiego korpusu Aleksiejewa. Z liczby prac które uzyskały zaszczytną wzmiankę, wspomniemy tu o wydanym przez p. Beize dalszym ciągu i depeleniu znanego dzieła pp. Recka i Napirskiego *Allgemeines Schriftsteller und Gelehrten Lexikon der Provinzen Livland, Estland und Russland*. — Medal złoty za współpracownictwo przy rozpatrywaniu dzieł konkursowych, otrzymali między innymi, kontadmiral *Zeleny* i profesor Horyhoreckiego instytutu agronomicznego *Cyllinski*.

— Dr. J. J. Hanusz, uczony bibliotekarz uniwersytetu praskiego, wydał broszurę, obejmującą uzupełnienia i wykaz treści znanej pracy Hauslika, pod tytułem „Dzieje i opis c.-k. biblioteki w Pradze.” Doktorowi Hanuszowi w jego pracy pomagali urzędnicy biblioteki pomienionego uniwersytetu, pp. Glaser, Dambek i Zeidler.

— Czwarty zeszyt *Mittheilungen* towarzystwa historyczno-niemieckiego w Pradze, rozpoczyna się ciekawą pracą prof. Gruebera, pod tytułem: *Die schwarze Thurm auf der Kaiserburg in Eger*. Wieża pomieniona jest jedynym w kraju czeskim budynkiem z bazyli, a nawet w całych Niemczech wschodnich drugiej budowli z tego materiału nie ma. Wieżę tę wzniesli panowie z Vohburgu, margrabiowie z Eger (z Chebu), ku końcom IX-go wieku. Niemcy środkowe posiadają jeden tylko nieco do tego podobny budynek, mianowicie tak zwaną wieżę pogańską czyli rzymską w Regensburgu. — Szacowny przyrządek do dzieł szkół w Czechach, stanowi praca tu umieszczona, napisana przez W. Webera, podług źródeł zgromadzonych przez znanego młodego historyka A. Kohla, pod tytułem: *Die vormalige Lateinschule in Schlagenwald*. Szkoła ta założona została w 1554 roku, w którym mieszkający pomienionego miejscowości zwrócili się do Wittenberga, do Filipa Melanctona, z prośbą o przysłanie im którego ze swych uczonych towarzyszy, zdolnego zaprowadzić należyty, chrześcijański ład w szkole, oraz rządzić takową, tudzież dobrego kantora, któryby mógł kierować chórem. Orientalista Wolfgang Krzysztof Crines i autor dzieł wojny husyckiej Zacharyasz Theobald, byli uczniami tej szkoły. — W tymże zeszycie znajdujemy ocenienie prac: Chlunneckiego „Karol z Zerolina i jego życie”, Bedy Dudika „Dzieje Morawy, tom II-gi” i t. d. Z zamieszczonego tu sprawozdania z czynności tego towarzystwa, dowiadujemy się, że liczy ono obecnie 1853 członków.

TEATRA W WARSZAWIE.

Wielki Teatr. — Dziś we Wtorek, d. 23-go Czerwca, ośmdziesiąty raz, opera w 3-ach aktach, słowa Włodzimierza Wolskiego, muzyka Stanisława Moniuszki: *Halka*, odśpiewana przez pp. *Troschel, Chodowiec, Ziolkowskiego, Borkowskiego, Gruszczyńskiego, Dobrskiego, Jędrzejewskiego, Lucasa, Mystkowskiego*; oraz tańce układowe Romana Turczynowicza.

Cena miejsc.

	na	na	na	na
Amfiteatr 1-go piętra...	4 50	10	Amfiteatr 2-go piętra...	2 50
Amfiteatr 2-go piętra...	4 50	10	Amfiteatr 3-go piętra...	2 50
Amfiteatr 3-go piętra...	4 50	10	Amfiteatr 4-go piętra...	2 50
Amfiteatr 4-go piętra...	4 50	10	Amfiteatr 5-go piętra...	2 50
Amfiteatr 5-go piętra...	4 50	10	Amfiteatr 6-go piętra...	2 50
Amfiteatr 6-go piętra...	4 50	10	Amfiteatr 7-go piętra...	2 50
Amfiteatr 7-go piętra...	4 50	10	Amfiteatr 8-go piętra...	2 50
Amfiteatr 8-go piętra...	4 50	10	Amfiteatr 9-go piętra...	2 50
Amfiteatr 9-go piętra...	4 50	10	Amfiteatr 10-go piętra...	2 50

Zacznie się o godzinie 7

W dniu wczorajszym, na targach odbywających się w urzędzie konsumcyjnym miasta Warszawy, płacono za wiadro okowity 10-iej od rs. 1 kop. 73 do rs. 1 kop. 80 3/4, za garniec od k. 56 1/4 do k. 59.

KURSA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ.

z dnia 22 Czerwca

	złoty	kop.	złoty	kop.
Pół-imperyalu Rosyjskiego...	—	—	—	—
Dukaty Holenderskie nowe waz...	—	—	—	—
Oblig. Skar. za 100 rs. (oprócz...	85	59	85	9
Liści Zast. 114-go Okręgu...	14	97 1/2	14	95
Akcie Głównego Towarzystwa...	114	75	—	—
Akcie Drogi Żelaznej Warszawsko...	87	50	87	—
Akcie Drogi Żel. Warsz.-Wied...	75	50	75	—
Berlin...	—	—	96	—
Gdańsk...	—	—	95	92 1/2
Hamburg...	145	50	—	—
London...	6	49	6	47
Moskwa...	99	33	99	—
Petersburg...	99	50	—	—
Pariz...	77	40	—	—
Wiedeń...	86	40	86	10

Wartość kuponu bieżącego od oblig. Skar. rs. — k. 91 1/2
od Liści Zast. 114-go Okręgu — 30

KURSA TELEGRAFICZNE

z Berlina z dnia 22 Czerwca

	złoty	kop.
Berlin...	—	90
Gdańsk...	—	96
Hamburg...	—	80 3/4
London...	—	92 1/4
Moskwa...	—	98
Petersburg...	—	92 3/4
Pariz...	—	102 1/2
Wiedeń...	—	89
Złoty na tary...	—	50
Renta 3%	68	50
Akcie kredyt. rosyjskich	1215	—

Liverpool, 19 Czerwca. Dziś sprzedano 4,000 wantungów bawelny; ceny od wczoraj nie uległy zmianie. W ciągu tygodnia sprzedano 47,660 wantungów. Middling Orleans 22, Upland 20 1/4.

Liverpool, 20 Czerwca. Dziś sprzedano 4,000 wantungów bawelny. Ceny od wczoraj nie uległy zmianie. Fair Dhollera 18—18 1/2.

OBWIESZCZENIA SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE.

OBWIESZCZENIA SPADKOWE.

(N. D. 1371) *Pisarz Kancelarii Ziemiańskiej Gubernii Augustowskiej Wydziału II.*

Z powodu śmierci Aleksandra Nekrzyńskiego mającego zapisane w dziale III pod N. 2 i 4 w dwóch oświadczeniach o dochodach części dóbr Samboży w Okręgu Dąbrowskim Powiecie i Gubernii Augustowskiej połączonych, otworzył się spadek do regulacji którego przed podpisaniem w Suwałkach wyznacza się termin na dzień 18 (30) Września 1863 r.

Suwałki dnia 27 Lutego (11 Ma ca) 1863 r. J. Kowalski.

(N. D. 2798) *Rejent Kancelarii Ziemiańskiej Gubernii Augustowskiej Wydziału II.*

Ogłasza się iż z powodu następującej śmierci: Baltazara Krzymowskiego i Ksawerego Krzymowskiego na rzecz których i dalszych sukcesorów p. Alberta Krzymowskiego są zapisane oświadczenia o uznaniu za bezwarunkowo ich własność:

1. Na dobrach Wojtobonickich w Dziale IV, pod Nr. 13 części sumy złp. 3.133 gr. 21 czyli rs. 470 kop. 5 1/2.
2. Na dobrach Bukarzewo w Dziale IV, pod Nr. 13, części sumy rs. 940 kop. 55.
3. Na dobrach Nowopole w Dziale IV pod Nr. 8 części sumy rs. 940 kop. 55 i w Dziale IV pod Nr. 9 części sumy rs. 600.
4. Na dobrach Potylicze w Dziale IV pod Nr. 1 lit. X części sumy rs. 609 kop. 17 1/2 w tymże Dziale pod Nr. 1 lit. G części sumy rs. 226 kop. 13 1/2 w tymże Dziale pod Nr. 17 części sumy rs. 10 w tymże Dziale pod Nr. 31 części sumy rs. 175 kop. 6.
5. Na nieruchomości w Suwałkach, N. H. 54, w Dziale IV pod Nr. 12 części sumy rs. 285 i

rs. 60, nadto na rzecz których to osób na wszystkich wymienionych p. przednio dobrach w Gubernii Augustowskiej połączonych i na połączonych nieruchomości miasta Suwałk pod temiz pożyczkami jest zapisane oświadczenie o sumę rs. 1702 kop. 44, i zwrot kosztów procesu; toczy się postępowanie spadkowe do regulowania którego termin na d. 18 (30) Grudnia 1863 r. jest oznaczony, strony więc interesowane w prawami swemi w tym terminie do kancelarii podległego Rejenta zgłoszą się z chęcią pod pretekstem.

Suwałki d. 30 Maja (11 Czerwca) 1863 r. Władysław Russowski.

(N. D. 1377) *Pisarz Sądu Pokoju Okręgu Koneckiego.*

Po śmierci Antoniego i Marianny małżonków Fritz, właścicieli nieruchomości w mieście Koneckim pod N. 131 położonej; otworzył się spadek do regulowania którego wyznaczam termin na dzień 16 (28) Września r. b. godzinę 10 z rana pod pretekstem.

Koneckie dnia 5 (17) Marca 1863 r. Jastrzębski.

(N. D. 2770) *Sąd Pokoju Okręgu Sieradzkiego.*

Po śmierci Antoniego i Marianny małżonków Fritz, właścicieli nieruchomości w mieście Koneckim pod N. 131 położonej; otworzył się spadek do regulowania którego wyznaczam termin na dzień 16 (28) Września r. b. godzinę 10 z rana pod pretekstem.

Koneckie dnia 5 (17) Marca 1863 r. Jastrzębski.

(N. D. 2770) *Sąd Pokoju Okręgu Sieradzkiego.*

Po śmierci Antoniego i Marianny małżonków Fritz, właścicieli nieruchomości w mieście Koneckim pod N. 131 położonej; otworzył się spadek do regulowania którego wyznaczam termin na dzień 16 (28) Września r. b. godzinę 10 z rana pod pretekstem.

Koneckie dnia 5 (17) Marca 1863 r. Jastrzębski.

położonej do SSrów Józefa Świętiewicza należącej.

Uwładnia interesów, iż takowa nastąpi w dniu 12 (24) Września r. b. Nr. 1863.

Wyzywa ich przeto, aby do takowej oświadczenia lub przez pełnomocników urzędowo i szczerze nie umocownego, zgłosili się, żądania swi i wnioski do protokołu regulacji poinali i w dokumencie udowadniające ich prawa zaopatrzyć się.

Ostrzega się zarazem że niezgłaszający się w oznaczonym terminie podpadną skutkom prekluzji w art. 154 i 160 prawa o hypotekach z r. 1818 przepisanej.

Jeżeliby się właściciele nieruchomości wywołanej w tym terminie do regulacji wyznaczonym nie stawili się, tenże na żądanie któregośkolwiek z interesentów na karę od rs. 1 lfd. do rs. 7 lfd. skazanym zostanie, i podług art. 150 t. p. utracą wszelkie dobrodziejstwa prawne względem swych wierzycieli.

Ogłoszenie decyzji, jaka w skutek aktu regulacji wydaną będzie, dnia następnego, po terminie regulacji, oznaczonym na publicznem posiedzeniu Sądu tutejszego, i od tegoż dnia czas do odwołania się od niej upływać zacznie.

Interesenci przeto bez dalszego wzwania w tymże dniu ogłoszenia jej przytomnie być winni.

Sieradz d. 1 (18) Czerwca 1863 r. Podsek.

Rada Honorowy, Biernacki, w z.

